

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletna 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563;
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Bodočnost našega denarstva

Dne 22. novembra so bile objavljene zna-
ne uredbe osrednje vlade o naših denarnih
zavodih. Vedno bolj se bliža čas, ko se bo
moral razčistiti položaj pri onih zavodih, ki
imajo sedaj še zaščito po čl. 5 zakona o var-
stvu kmeta z dne 19. aprila 1932 in uredbi o
izplačilih vlog po čl. 6 noveliranega omenje-
nega zakona. Javnost je z zanimanjem pri-
čakovala za izvrševanje uredb tozadevnih
pravinikov, katerih pa do danes še ni vseh,
čeprav se vedno bolj bliža rok, ko se bodo
morali ti zavodi, ki so pod zaščito, izjaviti o
svoji nadaljnji bodočnosti. Ze smo sredi fe-
bruarja in 4. marca je zadnji dan, ko prene-
ha dosedanja zaščita in se bodo morali za-
ščiteni zavodi odločiti za nove ukrepe.

V ostalih delih države že čitamo, da de-
narni zavodi vlagajo prošnje za nadaljnjo
zaščito, dočim pri nas v Sloveniji, še ni zna-
no, kako so se odločili zaščiteni denarni za-
vodi. Vsekakor pa bodo morali to storiti kaj
kmalu. Posledica nove ureditve položaja že
omenjenih zaščitenih zavodov bodo pred-
vsem vidne v tem, da bomo imeli jasno sliko
glede njih bodočnosti. Za vse ostale zavode,
ki se niti doslej niti v bodoče ne bodo poslu-
žili raznih sanacijskih, zaščitnih in podobnih
ukrepov, pa se položaj ne bo dosti spremenil.

Tehnična izvedba sanacij, odložitve pla-
čil ter likvidacij bo zahtevala veliko dela,
ki se bo moglo biti opravljeno v kratkem.
Zato bomo le polagoma prišli do jasnejših
oblik v našem denarstvu. Na drugi strani
pa pomeni podaljšanje zaščite kmeta hud
udarec za naše združništvo, ki nima priča-
kovati večjega dotoka od svojih terjatev, in
bo zato tudi odtok vlog omejen na minimum.
Svoječasno je bilo govora o tem, da bodo
denarni zavodi lahko eskontirali svoje ter-
jatve pri privilegiranih denarnih zavodih do
50%, toda to je nekako zaspalo. Poleg tega
je bilo obljubljenih mnogo milijonov v ta
namen, česar se pa zavodi ne bodo mogli
poslužiti. Računati je treba namreč tako-le:
Obrestna mera za kmetijske dolgovne znaša
6,02%, nasprotno pa bi morali denarni za-
vodi, ki bi dobili, recimo, eskomptni kredit
pri Narodni banki, plačevati 7% vnaprej,
pa še druge stroške. Dokler se obrestna me-
ra Narodne banke ne bo znižala na znosnejšo
višino, praktično eskomptna posojila ne bo-
do prišla v poštev. Se mnogo je drugih pe-
rečih vprašanj v zvezi z novo ureditvijo po-
ložaja denarnih zavodov.

Zadnje znižanje obrestne mere Narodne
banke je prišlo v dobro v prvi vrsti dolžni-
kom Narodne banke, v drugi vrsti pa vsemu
gospodarstvu, ker je po zakonu obrestna me-
ra vezana na višino obresti pri Narodni
banki. Ta način določevanja obrestne mere
za vse gospodarstvo je sicer v naših razme-
rah razumljiv, nima pa, razen pravne pod-
lage, prave zveze z razvojem razmer na na-
šem denarnem in kapitalnem trgu. Obrestno
mero Narodne banke je treba spraviti v or-
ganlično zvezo z vsem ostalim kreditnim
trgom, da bo v resnici merodajna za naše
gospodarstvo. V ta namen pa je potrebno,
da se nujno spremeni sistem kreditne poli-
tike naše emisijske banke, ki je bil še toliko-
krat predmet kritike ter označen kot izhodna
točka za reformo kreditne politike Narodne
banke. Narodna banka je bila doslej nava-
den denarni zavod, ki je izposajal denar v
konkurenci z drugimi denarnimi zavodi, to-
da to ni bila njena prava svrha. Ona mora
obvladati kreditni trg s svojo kreditno poli-
tiko, da lahko vpliva na organični razvoj
obrestne mere posebej in kreditnega trga v
celoti. Prihodnji mesec bo občni zbor delni-
čarjev Narodne banke in bo dana prilika za
maršakšno debato. Tudi v interesu delni-
čarjev je, da se kreditna politika Narodne
banke temeljito spremeni, ker so pri seda-
njem načinu kreditiranja lahko nastale iz-
gube zaradi zamrznenih kreditov.

Kakor smo že omenili, pomenijo nave-
deni ukrepi vlade predvsem razčiščenje po-
ložaja. Bilanca našega kreditnega gospodar-
stva ne bo iz raznih razlogov razveseljiva,
toda naj bo že kakorkoli, ne smemo zvrčati
vse krivde na denarne zavode. Gotovo so bile
storjene napake, toda vse naše kreditno go-
spodarstvo je ozko zvezano s splošnim go-
spodarskim stanjem in je vzrokov za seda-
nje stanje iskati drugje, kot pri ogromni
večini vodnikov naših bank, regulativnih
hranilnic in zadrug. Vodniki niso mogli, če-
prav so vedeli, kakšen je položaj, plavati
proti vnetoku, ki je drl proti njim.

Za bodočnost našega kreditnega sistema
bomo morali skrbeti drugače kot doslej.
Predvsem moramo ustvariti trdno podlago
v splošnem zaupanju. Kadar bodo odstra-
njeni vsi vzroki nezaupanja, tedaj je priča-
kovati, da bo tudi propaganda naših denar-
nih zavodov našla ugodnejši odmev kot do-
slej. Vse novo poslovanje denarnih zavodov
mora urediti nov bančni, zadrugi, oziroma
regulativni zakon. Ta zakon mora dati vse
potrebne garancije za uspešno vodstvo po-
slov in zagotoviti vlagatelje, da naj bodo
brez skrbi za svojo vlogo, ker je to nadzor-
stvo, ki preprečuje vsako slabo poslovno po-
litiko. V zvezi s tem je tudi vprašanje re-
vizije. Mnogo strokovnjakov in drugih se
vzameja za to, da bi postala revizija po ne-
odvisnih strokovnjakih obvezna. Ni nima-
mo proti taki reviziji, toda zanjo smo le pod
pogojem, da bodo revizorji ne samo strokov-
njaki, ampak tudi najčistejši in najpošte-
vnejši ljudje. Le taki ljudje bodo mogli vrši-
ti, kot imamo zglede v celih vrstah držav, stal-
no nadzorstvo nad poslovanjem denarnih
zavodov, toda žalibog živimo dandanes po
vsem svetu v nevspešnih razmerah. Poslovna
morala je padla na minimum in neštevilni
korupcijski procesi v visoko kapitalističnih
državah kažejo, da tam ni več one pošteno-
sti, ki je potrebna za nadzorstvo tako važ-
nega gospodarskega delovanja, kakor je

Poziv dunajskega nadškofa

Kardinal dr. Innitzer

Dunaj, 16. februarja.

(Od našega posebnega poročevalca)

Boj je končan. Prepustimo času in Bogu, da
zacelela rane, da izbršeta kri iz spominov na pre-
tekla štiri strašne dneve in da kaznujeta one, ki
nosijo odgovornost za to, kar se je zgodilo. Drugih
poročil vam ne bom pošiljal, ker nočem brskati po
ruševinah, ki so strašna zapuščina viharja, ki je
šel mimo. Preberite in dajte prebrati kot zaključek
štiridnevne težke poročevalne službe krasen poziv,
ki ga je poslal dunajski nadškof kardinal Innitzer
avstrijskemu ljudstvu, da na razvalinah prestalega
potresa ne omaže, ampak da začne graditi novo
življenje v duhu krščanskih nauk. Ruševine, kri,
mrlički so živ dokaz, kam vodijo pota človeške kul-
ture, če se krščanstvo trajno izogibljuje.

»V težkih dneh, ki jih Avstrija preživlja, bomo
pač morali z obnovljenimi močmi oživiti v sebi zna-
menje odrešenja. Bilo je in še vedno ostane naše

„Pripravljajmo mir...“

„Ruševine, kri, mrlički so živ dokaz, kam vodijo poti
človeške kulture, ki se krščanstvu dosledno izogibljuje“

geslo: Kristusov mir v Kristusovi državi. Zadnjih
dvajset let nam je prineslo dokazov dovolj, kam
vodi nepomirljivost: svetovna vojna, revolucija leta
1918, zažig pravosodne palače 1927 in tudi pravkar
preživele noči in prestani strahotni dnevi. Vse to je
samo dozoreli sad grdih gonov sovraštva, sad naj-
večjega zločina nad pravo božjo zapovedjo o lju-
bezni do bližnjega. Brez kazni se ne more razred-
no, pasemsko in narodno sovraštvo pridigovati, za-
govarjati in prižigati od spodaj in od zgoraj.

Mir v družini

»V svojem pastirskem pismu za postni čas sem
poudaril, da je mir v družini glavni osnovni temelj
vsake narodne in družabne obnove. Naše doseda-
nje društveno življenje nam je z vso komplicirano
tehniko uničilo družino, in ko je začela razpadati
družina, se je oprostila družinskih vezi tudi mladi-
na ter zašla v politične radikalizme in v bojne or-
ganizacije, odkoder jo bomo morali pozvati zopet
nazaj v zatišje družine. A tudi očetje in matere bo-
do morale odslej mnogo bolj delovati v družini ka-
kor izven nje, ker imajo vzvišen poklic, ki je ob-
noven socialen in političen, da vzgojijo v družini
otroke za mirno sožitje in za medsebojno pomoč v
krščanski ljubezni do bližnjega. Če je družina v
redu, ima tudi družba svoj trden temelj in bo tudi
država postala velika narodna družina, ki bo skup-
no prenašala skupne težave dneva in si v medse-
bojni pomoči olajšala življenjsko borbo.

Mir delu

»Drugi temelj socialne zadovoljnosti in pomir-
ve je mir pri delu, mir v obratih, mir med vsemi, ki
delajo, naj se nahajajo v tem ali onem poklicu. To
je tudi verski pomen papeževe okrožnice »Quadra-

gesimo anno«, ki nalaga dolžnost miru pri delu
vsem, brez kakršne koli izjeme. Brezposelnost je
najstrašnejši demon naše dobe. Njo premagati, je
visoka dolžnost in zahteva, da zastavimo vse idejne
in materijalne energije našega ljudstva. Toda brez-
poselnost ne premagana napreje z orožjem ljubezni,
ki bo omehčala vso trdosrčnost in vsa grabežljiva
samoljubja, ljubezen, ki bo socializirala trpljenje
brezposelnih, kar bo prelozila na vse člane velike
človeške družine breme pomanjkanja in ga bo s tem
olajšala ali pa sploh napravila neobčutljivega.

Mir ponižnega samospoznanja

»Toda še eno nalogo bi rad imenoval, ki nam
jo stavlja najbližja bodočnost, namreč: da ljudi po-
tegnemo iz izvendružinskega udeleževanja v hram
družine in da družinsko življenje vsidramo v mir-
nem delu, ki daje kruh. Toda predpogoj za to je
tisti krščanski duh, ki ga hočemo v postnem času
zopet obnoviti: samospoznanje, samopoznanje pred
resnico, spoštovanje in potrpežljivost napram vsa-
kemu bližnjemu, ki so vsi podobe božjega Stvar-
nika. Niti eden naših bližnjih ne delaj izjeme! Le
tako bomo pripravili mir in obnovo družin, družbe
in naroda.

»Kot vaš nadpastir, ki me skeleče skrbi usoda
mojih vernikov in usoda naših najvišjih svetinj, vas
prosim, vas vse, vse Avstrijce brez izjeme in brez
ozira na politično pripadnost, na veroizpoved in na
socialni položaj, prosim in rotim vas, da prenehate
z medsebojnimi boji in da si podaste roke k miru
in spravi. Blagor miroljubnim, kajti oni bodo ime-
novani otroci božji.

Dal Bog, da bi nadškofove plemenite besede
našle odmeva povsod, pri vseh plasteh hudo obiska-
nega avstrijskega ljudstva!

Austrija po viharju

Razorožitev ljudstva — Na Dunaju se vrača mir

Dunaj, 16. febr. b. Pretekla noč je bila prva
po burnih in krvavih dogodkih v Avstriji, ki
so jo splošno smatrali za mirno in tiho. Zatišje
je nastopilo po polnoči in je trajalo ves dan.
Dunajsko meščanstvo se je oddahnilo, ko je vi-
delo, da so prenehale krvave borbe, ki so tra-
jale polne štiri dni. Okoli polnoči je bila poli-
cijska konferenca, na kateri so sklenili, da se
ima danes vzpostaviti popoln in normalen
avtobusni in tramvajski promet v vseh dunaj-
skih okrajih. Razen tega smejo biti nočjo od-
prte kavarne in gostilne do 10. medtem, ko so
jih morali doslej zapirati že ob 8. Danes do-
poldne je bila še ena konferenca, na kateri se
je sklenilo, da se mora na Dunaju vzpostaviti
tako normalno stanje. Ze sedaj se lahko ra-
čuna, tako trdijo v dobro poučenih krogih, da
bo v ponedeljek ukinjeno obsedno stanje in z
njim tudi preki sod.

Na apel zveznega kancelarja dr. Dollfussa
se je javilo mnogo delavcev, ki so imeli orožje.
Vlada bo držala dano besedo in ne bo nikomur
ničesar storila, ki je orožje pravočasno položil.
Število aretiranih oseb znaša, kakor smo že po-
ročali, nad 3000 oseb. Vendar pa so vsi zapori
prenatrpani, istotako pa je polna tudi tovarna
vagonov, ki že delj časa ne obratuje in katero
je policija uporabila za zasilni zapor.

Močni vojaški oddelki, ki preiskujejo hiše
po orožju, temeljito preiskujejo zlasti občinske
stanovanjske hiše od kleti pa do podstrešja.
Pri tem so našli mnogo pušk in bomb, strojnice
pa ni nikjer. V nekem predoru podzemeljske
železnice so našli 24 strojnice, kar pa je mnogo
premalo. Oblasti so ugotovile, da so delavci
razpolagali z velikim številom strojnice.

Včeraj je državna oborožena sila preisko-
vala velike komplekse stanovanjskih hiš. Našli
so ogromne zaloge orožja. Ugotovili so tudi, da
so bile te stanovanjske hiše po premišljenem
načrtu zasnovane in zgrajene kot prave trd-
njave. Na posameznih mestih so bile vzdane
celo jednake oklepne plošče.

Dunaj kaže zopet svojo vsakdanjo normal-
no zunanjo sliko.

Dunajska vremenska napoved. Nobene bistvene
spremembe vladajočega značaja vremena.

ravno uprava zaupanega tujega denarja in
njegova poraba in plodnostnih poslih.

Zgledi drugih držav nam kažejo, da je
treba povečati odgovornost. Toda to pove-
čanje odgovornosti mora biti splošno in ne
sme biti niti en sam človek v vodstvu ka-
tere koli ustanove od najmanjše pa do naj-
večje, od najnižje pa do najvišje, ki se ne
bi zavedal, da je treba zaupani denar bolj
varno upravljati kakor svoj denar. Tudi
uporaba javnega denarja spada pod to po-
glavje. Drugod po svetu gre zakonodaja zelo
daleč in tudi pri nas bomo morali to zahte-
vati, toda sama zakonodaja še ne zaleže nič,
če se tudi ne izvršuje. Kazenski predpisi ne
smejo biti samo na papirju, ampak morajo
najti tudi tožnika, ki jih bo uveljavljal vse-
kdar in vsepovsod.

Dunaj zvečer

Dunaj, 16. febr. p. Dunajske ulice kažejo na
zunaj kolikor toliko normalno lice. Po ulicah ne
križarijo več oddelki policije in vojaštva in prav
tako so odstranjene žične ovire na nekaterih krajih.
Toda to velja le za središče mesta. V predmestjih
je slej ko prej komunikacija zelo otežkočena, ker se
nadaljujejo hišne preiskave. Vendar so pa še vse
važne stavbe tudi v središču mesta zastražene, še
bolj naravno v predmestjih. Nadalje je vojaštvo
spravilo v vojašnico zopet topove, ki so bili upo-
rabljeni v bojih. Po današnjih vestih ni bilo no-
benih večjih spopadov niti v mestih niti v provinci.
Po poluradnih obvestilih je doslej policija zaplenila
v bojih ter pri hišnih preiskavah okoli 100 strojnice,
3000 pušk, 4000 revolverjev ter četrtilijona pa-
tron. Po uradnem poročilu z Dunaja se začne šolski
pokol na Dunaju v ponedeljek, v ostalih deželah
pa že v soboto. Od ponedeljka dalje se vrše na
univerzah izpiti in bo dovoljen vstop na univerze
samo onim, ki delajo v institutih, proti posebnim iz-
kaznicam, ki jih bodo izdajali vodje institutov. Tudi
druge univerze v Avstriji bodo začele poslovati v

Vladna razlaga o začetku bojev v Lincu „Levičarji so udarili predčasno na nepravem mestu“

Dunaj, 15. febr. tg. Državni tajnik Odo Neu-
stätter-Stürmer je dal o začetku državljanske vojne
sledenjo uradno izjavo:

»Gornjavstrijški komisar za javno varnost
Hammerstein ni imel nikakega namena preiskati
poslopja socialdemokratskih organizacij po orožju.
Od nedelje na ponedeljek pa je tajna policija ujela
brzojavko, ki jo je sprejel z Dunaja vodja Schutz-
bunda v Lincu Bernascheck. Ta brzojavka se je
glasila: Ernest in Ana sta zbolela. Preložite pod-
jetje. Policiji se je vsebina brzojavke zdela sum-
ljiva in je začela opazovati gibanje v socialističnem
društvenem domu. Ko je policija opazila mrlično
gibanje v tem poslopiju, je poslala nekoliko redarjev
v socialistični dom, da poizvedo. Ko so se poslopiju
približali, so padli na nje puškinji streli z okni. Ko
je policija dobila okrepitve, je dom zasedla. Ber-
nascheck je aretirala. Slednji pa je imel še toliko

To so le nekatere misli, katere bodo morali
upoštevati novi zakoni o poslovanju
denarnih zavodov. Zgledov za take nove za-
kone imamo po vsem svetu dovolj in s pri-
mernimi spremembami ali pa s popolnoma
samostojno zakonodajo bomo postavili tem-
elje za nov razvoj našega denarstva, od
katerega pričakujemo koristi ne samo za
zavode same, ampak tudi za vse gospodar-
stvo, ki se nahaja danes v nevzdržnih raz-
merah. Kjer pa gre za temelje, ki bodo mo-
rali držati dolgo, dolgo časa, jih je treba
napraviti solidne. V ta namen je nujno iz-
vršiti ta-le predpogoj: proučiti je treba or-
ganizacijo denarstva v bodoče do vseh po-
drobnosti, za kar so nam dali dober zgled
Nemci s svojo bančno anketo.

ponedeljek v omejenem obsegu, dočim je do popol-
ne obnove pouka na univerzah še daleč.

Po vsej Avstriji so danes poslovala izredna so-
dišča, vendar pa dozdaj niti na Dunaju niti v po-
deželju ni bila razglašena nobena smrtna obsodba.

Mrtvi in ranjeni

Dunaj, 16. febr. b. Pošuradno se poroča, da je
na Dunaju pri revoluciji izgubilo življenje 26 re-
darjev, 6 vojakov in 8 heimwehrovcev ter 95 civil-
listov. Hudo ranjenih je 375, od tega 53 redarjev,
37 vojakov, 30 heimwehrovcev in 250 civilistov.
Vojaštvo v vsej Avstriji ima 29 mrtvih, hudo ranje-
nih 144, lahko ranjenih pa 91. En vojak se je iz-
gubil. V splošni bolnišnici leži sedaj 126 mrtvih,
od tega 17 žensk in dva otroka. — Medtem pa se
v drugih krogih naglaša, da znaša število mrtvih
in ranjenih mnogo več, kakor pa se je pošuradno
javilo. Ceni se, da je na samem Dunaju bilo ob
življenje 500 do 600 ljudi, saj je samo v prvem
okraju v borbah izgubilo življenje 190 ljudi, od
tega 47 redarjev.

Osamljene praske

Dunaj, 15. febr. b. Danes je v Reissnerstrasse
prišlo nenadoma deset socialistov streljati iz pušk.
Polijske straže so jih takoj razgnale in nekatere
aretirale. V omenjeni ulici stanuje zvezni podkan-
cler major Fey in mislijo, da so hoteli nanj izvršiti
atentat.

časa, da je izdal povelje za napad, nakar je Schutz-
bund takoj zasedel Freinburg, vodni rezervoar ko-
pališče v parku, šolo v Diesterwerger in splošno de-
želno bolnišnico ter odprl ogenj iz vseh imenovanih
poslopij. Iz tega sklepana, da so bili socialdemokrati
pripravljeni na enotno, vso državo obsegačo ofen-
zivo proti Heimwehru, ki pa je po besedah zaje-
tega brzojava bila prelozjena za nekaj dni, a so je
dogodki predčasno sprožili na nepravem mestu.

Deutsch in Bauer sta zbežala na Češkoslovaško

Iz Bratislave je prispela vest, da sta sociali-
stična voditelja dr. Oton Bauer in dr. Deutsch že
v sredo zvečer pobežnala z avtomobilom z Dunaja.
Pri sebi sta imela potni list francoskega poslani-
štva na Dunaju s češkoslovaškim vizumom za po-
tovanje v Prago. Dr. Bauer in dr. Deutsch sta zapu-
stila svoje tovariše na milost in nemilost režimu,
sama pa sta pobežnala, da si rešita življenje. Na
vprašanje časnikarjev glede avstrijskih dogodkov
sta oba izjavila, da ne moreta o sedanjem položaju
in sploh o Avstriji ničesar govoriti, ker nočeta sko-
dovati svojim tovarišem. Izrečno sta naglasila, da
sta se udeležila borbi in da sta bila med delavci.
Dr. Deutsch je pokazal tudi rano nad očesom, ki
— kakor sam trdi — izvira iz borbe z vojaštvom.

Pritožbe v Ženevi ne bo

Ženeva, 16. febr. p. V tukajšnjih političnih kro-
gih pričakujejo, da Avstrija zaenkrat še ne bo vlo-
žila pritožbe na Zvezo narodov glede narodno-
socialistične agitacije, kakor je bilo svojačasno jav-
ljeno. Toda ta odlog še ne pomeni, da se Avstrija
ne bo pritožila. Avstrijske pritožbe je pričakovati
na vsak način.

